

RAPORT O STANIE GMINY POWIATU WOJEWÓDZTWA

Marta Bokiej-Karciarz, Mateusz Karciarz

PRAWO W PRAKTYCE

RAPORT O STANIE GMINY POWIATU WOJEWÓDZTWA

Marta Bokiej-Karciaz, Mateusz Karciaz

PRAWO W PRAKTYCE

Zamów książkę w księgarni internetowej

profinfo.pl
księgarnia internetowa

Stan prawny na 27 marca 2019 r.

Wydawca
Izabella Małecka

Redaktor prowadzący
Hanna Kolenkiewicz

Opracowanie redakcyjne i łamanie
JustLuk

Projekt okładek serii
Wojtek Kwiecień-Janikowski, Przemek Dębowski

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

prawolubni

SZANUJMY PRAWO I WŁASNOŚĆ
Więcej na www.legalnakultura.pl
POLSKA IZBA KSIĄŻKI

© Copyright by
Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2019

ISBN 978-83-8160-668-4

Dział Praw Autorskich
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33
tel. 22 535 82 19
e-mail: ksiazki@wolterskluwer.pl

www.wolterskluwer.pl
księgarnia internetowa www.profinfo.pl

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	9
Wstęp	11
Wyciąg z przepisów	15
[Raport o stanie gminy]	15
[Raport o stanie powiatu]	16
[Raport o stanie województwa]	17
Rozdział I	
Pojęcie, istota i cel raportu	21
Rozdział II	
Treść raportu	32
Rozdział III	
Procedura przygotowania raportu	47
Rozdział IV	
Debata nad raportem	55
Rozdział V	
Wotum zaufania	76

Wzory dokumentów	93
1. Raport o stanie gminy	93
Wzór nr 1.1. Projekt uchwały rady gminy w sprawie szczegółowych wymogów dotyczących raportu o stanie gminy (wersja pierwsza)	93
Wzór nr 1.2. Projekt uchwały rady gminy w sprawie szczegółowych wymogów dotyczących raportu o stanie gminy (wersja druga)	96
Wzór nr 1.3. Projekt zarządzenia wójta w sprawie zasad opracowywania raportu o stanie gminy	103
Wzór nr 1.4. Projekt uchwały rady gminy w sprawie udzielenia wójtowi wotum zaufania	105
Wzór nr 1.5. Projekt uchwały rady gminy w sprawie nieudzielenia wójtowi wotum zaufania	106
Wzór nr 1.6. Projekt uchwały rady gminy w sprawie ustalenia liczby mieszkańców uprawnionych do zabrania głosu w debacie nad raportem o stanie gminy	108
Wzór nr 1.7. Projekt uchwały rady gminy dotyczący przeprowadzenia referendum w sprawie odwołania wójta z powodu nieudzielenia wotum zaufania w 2 kolejnych latach	110
Wzór nr 1.8. Projekt zawiadomienia przewodniczącego rady gminy o zwołaniu sesji, na której rozpatrywany będzie raport o stanie gminy oraz udzielane będzie absolutorium, wraz z porządkiem obrad	113
Wzór nr 1.9. Projekt pisemnego zgłoszenia mieszkańca gminy do udziału w debacie nad raportem o stanie gminy wraz z wzorem listy podpisów	117
2. Raport o stanie powiatu	119
Wzór nr 2.1. Projekt uchwały rady powiatu w sprawie szczegółowych wymogów dotyczących raportu o stanie powiatu	119
Wzór nr 2.2. Projekt uchwały zarządu powiatu w sprawie zasad opracowywania raportu o stanie powiatu	122
Wzór nr 2.3. Projekt uchwały rady powiatu w sprawie udzielenia zarządowi powiatu wotum zaufania	124

Wzór nr 2.4. Projekt uchwały rady powiatu w sprawie nieudzielenia zarządowi powiatu wotum zaufania	126
Wzór nr 2.5. Projekt uchwały rady powiatu w sprawie ustalenia liczby mieszkańców uprawnionych do zabrania głosu w debacie nad raportem o stanie powiatu	128
Wzór nr 2.6. Projekt uchwały rady powiatu w sprawie odwołania zarządu powiatu z powodu nieudzielenia wotum zaufania	130
Wzór nr 2.7. Projekt zawiadomienia przewodniczącego rady powiatu o zwołaniu sesji, na której rozpatrywany będzie raport o stanie powiatu oraz udzielane będzie absolutorium, wraz z porządkiem obrad	132
Wzór nr 2.8. Projekt pisemnego zgłoszenia mieszkańca powiatu do udziału w debacie nad raportem o stanie powiatu wraz z wzorem listy podpisów	136
3. Raport o stanie województwa	138
Wzór nr 3.1. Projekt uchwały sejmiku województwa w sprawie szczegółowych wymogów dotyczących raportu o stanie województwa	138
Wzór nr 3.2. Projekt uchwały zarządu województwa w sprawie zasad opracowywania raportu o stanie województwa	141
Wzór nr 3.3. Projekt uchwały sejmiku województwa w sprawie udzielenia zarządowi województwa wotum zaufania	144
Wzór nr 3.4. Projekt uchwały sejmiku województwa w sprawie nieudzielenia zarządowi województwa wotum zaufania	146
Wzór nr 3.5. Projekt uchwały sejmiku województwa w sprawie ustalenia liczby mieszkańców uprawnionych do zabrania głosu w debacie nad raportem o stanie województwa	148
Wzór nr 3.6. Projekt uchwały sejmiku województwa w sprawie odwołania zarządu województwa z powodu nieudzielenia wotum zaufania	150

Wzór nr 3.7. Projekt zawiadomienia przewodniczącego sejmiku województwa o zwołaniu sesji, na której rozpatrywany będzie raport o stanie województwa oraz udzielane będzie absolutorium, wraz z porządkiem obrad	152
Wzór nr 3.8. Projekt pisemnego zgłoszenia mieszkańca województwa do udziału w debacie nad raportem o stanie województwa wraz z wzorem listy podpisów	156
Autorzy	159

WYKAZ SKRÓTÓW

Akty prawne

- k.c. – ustawa z 23.04.1964 r. – Kodeks cywilny (Dz.U. z 2018 r. poz. 1025 ze zm.)
- Konstytucja RP – Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2.04.1997 r. (Dz.U. Nr 78, poz. 483 ze zm.)
- k.w. – ustawa z 5.01.2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz.U. z 2018 r. poz. 754 ze zm.)
- nowelizacja z 11.01.2018 r. – ustawa z 11.01.2018 r. o zmianie niektórych ustaw w celu zwiększenia udziału obywateli w procesie wybierania, funkcjonowania i kontrolowania niektórych organów publicznych (Dz.U. poz. 130 ze zm.).
- p.p.s.a. – ustawa z 30.08.2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz.U. z 2018 r. poz. 1302 ze zm.)
- u.d.p.p.w. – ustawa z 24.04.2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. z 2018 r. poz. 450 ze zm.)
- u.f.p. – ustawa z 27.08.2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2017 r. poz. 2077 ze zm.)
- u.p.z.p. – ustawa z 27.03.2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. z 2018 r. poz. 1945 ze zm.)
- u.r.l. – ustawa z 15.09.2000 r. o referendum lokalnym (Dz.U. z 2016 r. poz. 400 ze zm.)
- u.s.g. – ustawa z 8.03.1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2019 r. poz. 506)
- u.s.p. – ustawa z 5.06.1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz.U. z 2019 r. poz. 511)

u.s.w. – ustawa z 5.06.1998 r. o samorządzie województwa (Dz.U. z 2019 r. poz. 512)

Inne skróty

JST – jednostka (jednostki) samorządu terytorialnego
NSA – Naczelny Sąd Administracyjny
WSA – wojewódzki sąd administracyjny

WSTĘP

Raport o stanie gminy, powiatu, województwa (dalej również jako: „raport” oraz „raport o stanie JST”) jest nową instytucją prawną wprowadzoną na mocy przepisów nowelizacji z 11.01.2018 r. Choć przepisy tej ustawy (będącej *de facto* nowelizacją czterech ustaw: ustawy o samorządzie gminnym, ustawy o samorządzie powiatowym, ustawy o samorządzie województwa i Kodeksu wyborczego) w swojej zasadniczej części weszły w życie 31.01.2018 r., to z uwagi na brzmienie zawartego w niej jednego z przepisów przejściowych (art. 15) zastosowanie znalazły dopiero w nowej kadencji samorządowej, która rozpoczęła się 21.10.2018 r. (kiedy to przeprowadzono pierwszą turę wyborów samorządowych; druga tura przeprowadzona została natomiast 4.11.2018 r.).

Z uzasadnienia projektu powyższej nowelizacji można wyczytać, że zmiany samorządowych ustaw ustrojowych (ustawy o samorządzie gminnym, ustawy o samorządzie powiatowym, ustawy o samorządzie województwa) zostały zaproponowane (wprowadzone) w celu zwiększenia udziału obywateli w procesie kontrolowania oraz funkcjonowania niektórych organów publicznych – władzy samorządowej. Zdaniem projektodawców zmiany te mają realnie przyczynić się do zapewnienia społeczności lokalnej większego udziału w funkcjonowaniu organów danej jednostki samorządu terytorialnego pochodzących z aktu wyboru oraz zagwarantować obywatelom właściwą kontrolę nad władzą samorządową, a tym samym przyczynić się do zwiększenia więzy oraz odpowiedzialności za wspólnotę samorządową, w której zamieszkują¹.

¹ Zob. uzasadnienie poselskiego projektu ustawy o zmianie niektórych ustaw w celu zwiększenia udziału obywateli w procesie wybierania, funkcjonowania i kontrolowania niektórych organów publicznych, druk sejm. nr 2001, VIII kadencja.

Wspomnianą nowelizacją samorządowych ustaw ustrojowych z 11.01.2018 r. ustawodawca, oprócz stanowiącego przedmiot niniejszego opracowania raportu o stanie JST, wprowadził do tych ustaw wiele innych zmian oraz nowych instytucji prawnych, tj.:

- 1) budżet obywatelski;
- 2) obowiązek transmitowania i utrwalania obrad rady (sejmiku);
- 3) głosowanie jawne z imiennym wykazem głosowań poszczególnych radnych;
- 4) komisję skarg, wniosków i petycji;
- 5) obowiązek wprowadzenia do porządku obrad projektu uchwały zgłoszonej przez klub radnych;
- 6) możliwość wydawania przez przewodniczącego rady (sejmiku) poleceń służbowych pracownikom urzędu (starostwa);
- 7) indywidualne uprawnienia kontrolne radnych;
- 8) ustawowe uregulowanie instytucji interpelacji i zapytań radnych;
- 9) ustawowe określenie liczby radnych tworzących klub radnych;
- 10) obywatelską inicjatywę uchwałodawczą mieszkańców;
- 11) rozszerzenie zakazu określonego w przepisie art. 24f ust. 2 u.s.g. również na osobę wójta, burmistrza, prezydenta miasta oraz osoby pozostające we wspólnym pożyciu z określonymi w tym przepisie osobami;
- 12) oświadczenie o udzieleniu albo odmowie udzielenia poparcia zarządowi województwa;
- 13) funkcję przewodniczącego komisji rewizyjnej w samorządzie województwa dla przedstawiciela klubu opozycyjnego.

Instytucja raportu o stanie JST z założenia ma być istotną formą kontroli sprawowanej przez organ stanowiący w stosunku do organu wykonawczego. Ma być przy tym uzupełnieniem obowiązujących dotychczas przepisów samorządowych ustaw ustrojowych, które z jednej strony przyznawały tę rolę komisji rewizyjnej, z drugiej zaś strony znajdowały właściwy przejaw w zakresie tej kontroli w procedurze absolutoryjnej (która od obecnej kadencji samorządowej rozpoczętej w 2018 r. została nierozdzielnie związana z procedurą rozpatrywania raportu o stanie JST). Nie należy przy tym zapominać, że instytucja raportu o stanie JST nie jest jedyną nową regulacją prawną w zakresie uprawnień kontrolnych rady – nowelizacja z 11.01.2018 r. przyznała

bowiem również samym radnym indywidualne uprawnienia kontrolne w zakresie możliwości uzyskiwania informacji i materiałów, wstępu do pomieszczeń, w których znajdują się te informacje i materiały, oraz wglądu w działalność urzędu (starostwa), a także spółek z udziałem danej JST, spółek handlowych z udziałem samorządowych osób prawnych, samorządowych osób prawnych oraz zakładów, przedsiębiorstw i innych samorządowych jednostek organizacyjnych.

Nie należy przy tym pomijać milczeniem faktu, że stanowiące przedmiot niniejszego opracowania raporty o stanie JST były już w poprzednich latach przygotowywane i przedstawiane w niektórych JST (zwłaszcza w gminach). Dokumentów tych nie należy jednak utożsamiać z nową instytucją raportu o stanie JST, choć nie ma żadnych przeszkód natury prawnej, aby w pewnym zakresie się na nich wzorować.

Instytucja raportu o stanie JST po raz pierwszy znajdzie zastosowanie w 2019 r., będąc kompleksowym podsumowaniem działalności organu wykonawczego danej JST w 2018 r. praktycznie na każdym polu jego aktywności. Pierwszy rok obowiązywania tej nowej instytucji niewątpliwie stanowić będzie ogromne wyzwanie dla prawie 3000 JST w Polsce (2477 gmin, 314 powiatów i 16 województw – według stanu na 1.01.2019 r.). Wszystkie te jednostki będą musiały zmierzyć się z tą nie do końca precyzyjną (mimo że dość szczegółową) procedurą uregulowaną przepisami wszystkich trzech samorządowych ustaw ustrojowych.

Przedkładany Państwu komentarz praktyczny z założenia ma wychodzić naprzeciw poszukiwaniom odpowiedzi na wiele mniej lub bardziej szczegółowych pytań dotyczących tego, w jaki sposób prawidłowo przygotować raport o stanie gminy, powiatu, województwa, a następnie przeprowadzić procedurę jego rozpatrzenia.

Z uwagi na fakt, że w procedurze rozpatrywania raportu czynnie udział biorą (a wręcz na mocy przepisów samorządowych są obowiązane brać) oba organy JST, tj. stanowiący (stanowiąco-kontrolny) oraz wykonawczy, niniejsze opracowanie skierowane jest do wszyst-

kich osób pełniących funkcje w tych organach. Przedkładany komentarz praktyczny kierujemy również do wszystkich tych pracowników samorządowych, którzy swoją pracą przyczynią się będą do przygotowywania treści raportu, a więc sekretarzy gmin, powiatów, województw, zastępców wójtów, burmistrzów, prezydentów miast oraz pracowników urzędów gmin, starostw powiatowych i urzędów marszałkowskich.

Z uwagi na niewielkie różnice procedur rozpatrywania raportu o stanie JST w zależności od szczebla zasadniczego podziału terytorialnego kraju w niniejszym opracowaniu autorzy podchodzą łącznie do analizowanej problematyki zarówno w gminach, jak i w powiatach czy samorządach województw. Ewentualne odmienności (które w głównej mierze dotyczą skutków dokonanej przez organ stanowiący JST negatywnej oceny raportu przedstawionego przez organ wykonawczy tej JST) są wyraźnie wskazywane i odrębnie komentowane.

Niniejszy komentarz praktyczny składa się z pięciu rozdziałów. W rozdziale I przedstawiono pojęcie, istotę oraz cel raportu o stanie JST. Rozdział II poświęcony został w sposób kompleksowy treści raportu. W rozdziale III przedstawiono natomiast procedurę przygotowania raportu o stanie JST. Dwa ostatnie rozdziały dotyczą z kolei przebiegu debaty nad raportem (rozdział IV) oraz wieńczącej tę debatę procedury udzielenia wotum zaufania (rozdział V). Integralną częścią niniejszego opracowania są również wzory dokumentów, w tym uchwał i zarządzeń organów jednostek samorządu terytorialnego, na których ciąży główny obowiązek prawidłowego przeprowadzenia całej procedury rozpatrzenia raportu o stanie JST.

Poznań, 27.03.2019 r.

*Marta Bokiej-Karciaz
Mateusz Karciaz*

WYCIĄG Z PRZEPISÓW

[Raport o stanie gminy]

Art. 28aa ustawy o samorządzie gminnym

1. Wójt co roku do dnia 31 maja przedstawia radzie gminy raport o stanie gminy.
2. Raport obejmuje podsumowanie działalności wójta w roku poprzednim, w szczególności realizację polityk, programów i strategii, uchwał rady gminy i budżetu obywatelskiego.
3. Rada gminy może określić w drodze uchwały szczegółowe wymogi dotyczące raportu.
4. Rada gminy rozpatruje raport, o którym mowa w ust. 1, podczas sesji, na której podejmowana jest uchwała rady gminy w sprawie udzielenia lub nieudzielenia absolutorium wójtowi. Raport rozpatrywany jest w pierwszej kolejności. Nad przedstawionym raportem o stanie gminy przeprowadza się debatę.
5. W debacie nad raportem o stanie gminy radni zabierają głos bez ograniczeń czasowych.
6. W debacie nad raportem o stanie gminy mieszkańcy gminy mogą zabierać głos.
7. Mieszkaniec, który chciałby zabrać głos w trybie określonym w ust. 6, składa do przewodniczącego rady pisemne zgłoszenie, poparte podpisami:
 - 1) w gminie do 20 000 mieszkańców – co najmniej 20 osób;
 - 2) w gminie powyżej 20 000 mieszkańców – co najmniej 50 osób.
8. Zgłoszenie składa się najpóźniej w dniu poprzedzającym dzień, na który zwołana została sesja, podczas której ma być przedsta-

wiany raport o stanie gminy. Mieszkańcy są dopuszczani do głosu według kolejności otrzymania przez przewodniczącego rady zgłoszenia. Liczba mieszkańców mogących zabrać głos w debacie wynosi 15, chyba że rada postanowi o zwiększeniu tej liczby.

9. Po zakończeniu debaty nad raportem o stanie gminy rada gminy przeprowadza głosowanie nad udzieleniem wójtowi wotum zaufania. Uchwałę o udzieleniu wójtowi wotum zaufania rada gminy podejmuje bezwzględną większością głosów ustawowego składu rady gminy. Niepodjęcie uchwały o udzieleniu wójtowi wotum zaufania jest równoznaczne z podjęciem uchwały o nieudzieleniu wójtowi wotum zaufania.

10. W przypadku nieudzielenia wójtowi wotum zaufania w dwóch kolejnych latach rada gminy może podjąć uchwałę o przeprowadzeniu referendum w sprawie odwołania wójta. Przepisy art. 28a ust. 3 i 5 stosuje się odpowiednio.

[Raport o stanie powiatu]

Art. 30a ustawy o samorządzie powiatowym

1. Zarząd powiatu co roku do dnia 31 maja przedstawia radzie powiatu raport o stanie powiatu.
2. Raport obejmuje podsumowanie działalności zarządu powiatu w roku poprzednim, w szczególności realizację polityk, programów i strategii, uchwał rady powiatu i budżetu obywatelskiego.
3. Rada powiatu może określić w drodze uchwały szczegółowe wymogi dotyczące raportu.
4. Rada powiatu rozpatruje raport, o którym mowa w ust. 1, podczas sesji, na której podejmowana jest uchwała rady powiatu w sprawie udzielenia lub nieudzielenia zarządowi absolutorium. Raport jest rozpatrywany w pierwszej kolejności. Nad przedstawionym raportem o stanie powiatu przeprowadza się debatę.
5. W debacie nad raportem o stanie powiatu radni zabierają głos bez ograniczeń czasowych.
6. W debacie nad raportem o stanie powiatu mieszkańcy powiatu mogą zabierać głos.

7. Mieszkaniec, który chciałby zabrać głos w trybie określonym w ust. 6, składa do przewodniczącego rady pisemne zgłoszenie, poparte podpisami:

- 1) w powiecie do 100 000 mieszkańców – co najmniej 150 osób;
- 2) w powiecie powyżej 100 000 mieszkańców – co najmniej 300 osób.

8. Zgłoszenie składa się najpóźniej w dniu poprzedzającym dzień, na który zwołana została sesja, podczas której ma być przedstawiany raport o stanie powiatu. Mieszkańcy są dopuszczani do głosu według kolejności otrzymania przez przewodniczącego rady zgłoszenia. Liczba mieszkańców mogących zabrać głos w debacie wynosi 15, chyba że rada postanowi o zwiększeniu tej liczby.

9. Po zakończeniu debaty nad raportem o stanie powiatu rada powiatu przeprowadza głosowanie nad udzieleniem zarządowi powiatu wotum zaufania. Uchwałę o udzieleniu zarządowi powiatu wotum zaufania rada powiatu podejmuje bezwzględną większością głosów ustawowego składu rady powiatu. Niepodjęcie uchwały o udzieleniu zarządowi powiatu wotum zaufania jest równoznaczne z podjęciem uchwały o nieudzieleniu zarządowi powiatu wotum zaufania.

10. Nieudzielenie przez radę powiatu wotum zaufania zarządowi powiatu jest równoznaczne ze złożeniem wniosku o odwołanie zarządu.

11. Rada powiatu rozpoznaje sprawę odwołania zarządu z przyczyny, o której mowa w ust. 10, na sesji zwołanej nie wcześniej niż po upływie 14 dni od podjęcia uchwały w sprawie nieudzielenia zarządowi wotum zaufania. Rada powiatu może odwołać zarząd większością co najmniej 3/5 głosów ustawowego składu rady.

[Raport o stanie województwa]

Art. 34a ustawy o samorządzie województwa

1. Zarząd województwa co roku do dnia 31 maja przedstawia sejmikowi województwa raport o stanie województwa.

2. Raport obejmuje podsumowanie działalności zarządu województwa w roku poprzednim, w szczególności realizację polityk, programów i strategii, uchwał sejmiku województwa i budżetu obywatelskiego.

W publikacji kompleksowo omówiono nową instytucję prawa samorządowego, jaką jest raport o stanie gminy, powiatu lub województwa. Raport ten jest kompleksowym podsumowaniem działalności organu wykonawczego danej jednostki za rok ubiegły, właściwie na każdym polu jego aktywności.

Autorzy w praktyczny sposób zaprezentowali i przeanalizowali:

- pojęcie, istotę i cel raportu o stanie jednostki samorządu terytorialnego,
- treść raportu i procedurę jego przygotowania,
- przebieg debaty nad raportem oraz procedurę udzielenia wotum zaufania.

Poradnik został wzbogacony o wzory dokumentów, które ułatwią prawidłowe przeprowadzenie procedury rozpatrywania raportu o stanie gminy, powiatu, województwa.

Książka jest przeznaczona dla przedstawicieli organów wykonawczych jednostek samorządu terytorialnego odpowiedzialnych za przygotowanie i przedstawienie raportu, tj. wójtów, burmistrzów i prezydentów miast, a także dla członków zarządu oraz sekretarzy powiatu i województwa.

Marta Bokiej-Karciarz – radca prawny, absolwentka prawa na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu; specjalizuje się w prawie administracyjnym, ze szczególnym uwzględnieniem prawa samorządowego, budowlanego i gospodarki nieruchomościami oraz procedury administracyjnej i sądownoadministracyjnej; w praktyce zawodowej zajmuje się bieżącą obsługą jednostek samorządu terytorialnego oraz podmiotów komunalnych.

Mateusz Karciarz – prawnik, doktorant w Katedrze Prawa Administracyjnego i Nauki o Administracji na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu; specjalizuje się w prawie administracyjnym, ze szczególnym uwzględnieniem prawa samorządowego, procedury administracyjnej i sądownoadministracyjnej; w codziennej praktyce zajmuje się prawnymi aspektami funkcjonowania jednostek samorządu terytorialnego i podmiotów komunalnych oraz zagadnieniami prawa ochrony środowiska, w tym nowego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi, a także tworzenia i funkcjonowania związków międzygminnych; autor wielu publikacji dotyczących prawa samorządowego w czasopiśmie naukowych i branżowych.

9788381606684 W01P01

ISBN 978-83-8160-668-4

9 788381 606684

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA 801 04 45 45, FAX 22 535 80 01

ZAMOWIENIA@WOLTERSKLUWER.PL

WWW.PROFINFO.PL